

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИЖЕВКА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

26.08.2023 ел

№ 16

Ижевка авыл жирлеге
муниципаль берәмлеге территориясендә
экологик агарту һәм экологик культура
формалаштыру турында
нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 50 статьясы нигезендә **КАРАР БИРӘ:**

1. Ижевка авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру турындагы Нигезләмәне расларга. (1-нче кушымта).
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында www.mendeleevsk.tatar.ru "Ижевка авыл жирлеге" бүлегендә урнаштырырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам

Менделеевск муниципаль районы
Ижевка авыл жирлеге башкарма
комитеты житәкчесе

Р.Т. Масагутова

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Ижевка авыл жирлеге
башкарма комитетының
2023 елның 25 августындагы
16 номерлы карарына
1 нче кушымта

«Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыру турындагы нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 1 өлешенң 11 пункты (яисә 15 статьяның 1 өлешендәге 9 пункты), 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль законның 74 статьясы нигезендә эшләнгән һәм экологик агартуны гамәлгә ашыруның хокукый һәм оештыру нигезләрен, «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик культураны булдыру өчен шартлар тудыруны билгели.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр

2.1. Әлеге Нигезләмә максатлары өчен түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) экологик мәгълүмат - әйләнә-тирә мохитнең, аның компонентларының торышы турында, әйләнә-тирә мохитне һәм табигать ресурсларын пычрату чыганакалары яисә әйләнә-тирә мохиткә башка зарарлы йогынты ясау турында, шулай ук әйләнә-тирә мохитне саклау, яклау һәм торгызу чаралары хакында белешмәләр;

2) экологик культура - социаль мөнәсәбәтләр системасын, мораль кыйммәтләр, кеше һәм жәмгыятьнең әйләнә-тирә мохит белән үзара хезмәттәшлеге нормаларын һәм ысулларын үз эченә алган дөньякүләм һәм милли мәдәниятнең аерылгысыз өлеше;

3) экологик агарту - экологик иминлек турында экологик белемнәр, әйләнә-тирә мохитнең торышы турында мәгълүмат тарату һәм экологик культураны булдыру, табигатькә сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү һәм табигатьтән нәтижәле файдалану максатларында табигать ресурсларынан файдалану турында.

4) экологик туристлык - табигать мохитенә зарар китерми торган ял оештыру һәм табигый фәнни яисә гамәли белем һәм тәҗрибә алу максаты булган табигать тарафыннан юнәлешле туристлык эшчәнлеге.

3. «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агартуның һәм экологик культураны булдыруның төп принциплары

3.1. «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агарту һәм экологик культура формалаштыруның төп максатлары:

1) “Ижевка авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә табигатькә сакчыл мөнәсәбәт формалаштыру һәм экологик культураны арттыру;

2) уңай әйләнә-тирә мохитне, биологик төрлелекне һәм табигать ресурсларын саклап калу.

3.2. «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик агартуның һәм экологик культура булдыруның төп бурычлары түбәндәгеләр:

1) әйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик иминлек өлкәсендә халыкны мәгълүмати тәэмин итү;

2) экология-агарту үзәкләре буларак махсус сакланучы табигать территорияләренә ролен күтәрү;

3) «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик әһәмиятле эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнашуга гражданны, ижтимагый һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларны жәлеп итү;

4) «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә балаларны, яшьләренә һәм башка социаль төркемнәренә әйләнә-тирә мохитне саклау, табигатьтән нәтижәле файдалану өлкәсендә экологик юнәлешле эшчәнлеккә жәлеп итү;

5) «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

б) калдыклар белән эш итүгә, шул исәптән каты коммуналь калдыкларны аерым-аерым жыюга жаваплы мөнәсәбәт формалаштыру.

4. "Ижевка авыл жирлеге" муниципаль берәмлегендә экологик агартуның һәм экологик культура формалаштыруның төп принциплары

4.1. «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә экологик агартуның һәм экологик культура булдыруның төп принциплары түбәндәгеләр:

1) экологик агартуның системалылыгы һәм өзлексез булуы;

2) экологик агартуның гомумилеге;

3) экологик мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем файдалана алырлык булуы;

4) экологик агартуның «Ижевка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен тотрыклы үстерүгә юнәлдерелгән булуы, Ижевка авыл жирлеге өчен актуаль булган чишелеш, экологик проблемалар, табигатьне саклау - әйләнә-тирә мохитнең сыйфатын яхшырту;

5) жирле үзидарә органнары тарафыннан экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендә чараларны эшлөгәндә һәм гамәлгә ашырганда хәбәрдарлык.

5. Экологик агарту һәм экологик культураны формалаштыру өлкәсендә гражданны, ижтимагый берләшмәләренә һәм башка оешмаларның хокуклары

5.1. Экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендә гражданны, ижтимагый берләшмәләр һәм башка оешмалар түбәндәгеләргә хокуклы:

1) экологик агарту, экологик культура булдыру өлкәсендә жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә гамәлгә ашыру һәм камилләштерү буенча тәкъдимнәр кертергә;

2) муниципаль программалар проектларын һәм экологик агарту буенча планнарны эшләүдә һәм аларны гамәлгә ашыруда ижтимагый (гавами) тыңлауларда катнашу юлы белән катнашырга;

3) экологик агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле дәрәжәдә экологик мәгълүмат соратып алырга һәм билгеләнгән тәртиптә алырга;

4) интерактив белем бирү технологияләрен, күргәзмәләрен һәм экологик программаларны һәм уку-агарту материалларын тәкъдир итүне гамәлгә ашырырга;

5) халыкның хокукый һәм экологик культурасын булдыру һәм арттыру максатыннан шимбә өмәләре оештырырга, территорияләренә төзекләндерү һәм яшәлләндерү эшендә, смотрларда, конкурсларда, конференцияләрдә, семинарларда, мәгълүмати һәм башка кампанияләрдә актив катнашырга;

б) законнар нигезендә башка хокукларны гамәлгә ашырырга.

6. Халыкны экологик агарту

6.1. «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә халыкны экологик агарту һәм экологик культура дәрәжәсен күтәрүнең нигезе буларак, кешенең әйләнә-тирә мохиткә карата эхлакый мөнәсәбәтен формалаштыру максатларында гамәлгә ашырыла.

6.2. Экологик агарту һәм экологик культура булдыру жирле үзидарә органнары тарафыннан түбәндәгеләрдә гамәлгә ашырыла:

1) әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәгелә законнар, житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү, экологик иминлек турында мәгълүмат;

2) махсулаштырылган радио- һәм телепрограммалар (социаль рекламаны да кертеп), экологик характердагы басмалар чыгару юлы белән, шулай ук «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегененң жирле үзидарә органнары мәгълүматын «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәгелә рәсми сайтларда урнаштыру юлы белән экологик белемнәрне пропагандалау, әйләнә-тирә мохитнең, табигать ресурсларының торышы һәм экологик иминлек турында мәгълүмат тарату;

3) экологик-агарту эшчәнлегелә (фәнни-гамәли конференцияләр, форумнар, конкурслар, фестивальләр, күргәзмәләр, экология акцияләре һәм башкалар);

4) экологик туристлык;

5) экологик үзәкләр, табигать музейлары, экология сукмаклары, экология лагерлары булдыру, шул исәптән, махсус саклау режимын исәпкә алып, региональ әһәмияттәгелә махсус сакланылучы табигать территорияләрендә;

б) гамәлдәгелә законнарда каршы килми торган башка рәвешләр.

7. «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә музейлар, китапханәләр һәм массакуләм мәгълүмат чараларының экологик агартуда һәм экологик культура формалаштыруда катнашуы

7.1. Экологик агарту өлкәсендә музейларның төп эш һәм эшчәнлек төрләре һәм «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә экологик культура булдыру, экологик юнәлешле экспозицияләр, стационар һәм күчмә күргәзмәләр оештыру, конференцияләр, конкурслар, семинарлар, «түгәрәк өстәлләр» һәм башка чаралар оештыру һәм уздыру.

7.2. Китапханәләр үз уставлары нигезендә «Ижевка авыл жирлеген» муниципаль берәмлегендә китапханә фондын экологик һәм хокукый характердагы документлар һәм басмалар белән комплектлау, конференцияләр, конкурслар, семинарлар уздыру, «түгәрәк өстәлләр» һәм әйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик иминлек проблемаларына

багышланган башка чаралар уздыру юлы белэн экологик агартуда һәм экологик культура формалаштыруда катнаша

7.3. Редакция уставы һәм (яисә) гамәлгә куючы һәм редакция (баш мөхәррир) арасындагы шартнамә нигезендә телерадиотапшырулар оешмалары һәм муниципаль вакытлы матбугат басмалары редакцияләре экологик, экологик-хокукый мәгълүмат тарату, экология, әйләнә-тирә мохитне саклау, экологик иминлек проблемаларына багышланган программалар һәм материаллар чыгару юлы белән «Ижевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә экологик культураны формалаштыруда катнаша.

7.4. «Ижевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары экологик культура формалаштыруга ярдәм итә торган махсулаштырылган телерадиотапшырулар оешмаларын, вакытлы матбугат басмаларын үстерү буенча кирәкле икътисадый һәм оештыру шартларын тәмин итәләр.

8. «Ижевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендәге эшчәнлекне финанс белән тәмин итү

8.1. «Ижевка авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә экологик агарту һәм экологик культура булдыру өлкәсендәге эшчәнлекне финанс белән тәмин итү Ижевка авыл жирлегенәң жирле бюджеты, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка чыганақлар исәбеннән гамәлгә ашырылырга мөмкин.